

ડાંગરની જાતો અને ખેડુત ઉપયોગી ભલામણો

ડાંગરની નવી જાતો:

એન.એ.યુ.આર.-૧

જાતનું નામ	:	એન.એ.યુ.આર.-૧
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૦૮
પિતૃનું નામ	:	જી.આર.-૪ × આઈ.ટી.-૧૭૫૦
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૧૭ - ૧૨૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૦-૧૨૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૫૦૦ - ૬૦૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none">➤ રોપાણ અને એરોબીક પરિસ્થિતિ માટે અનુકુળ છે.➤ ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે.➤ ચોખા લાભાં પાતળા અને સફેદ છે.➤ છોડના પર્ણ લીલા, દાંડી મજબૂત અને ઢળી ન પડવાનો ગુણધર્મ ધરાવે છે.➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, કરમોડી, ગાભમારાની ઈયળ અને પર્ણતલની કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.- ૨

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.- ૨
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૦૯
પિતૃનું નામ	:	જી.આર.૧૦૩ x પોકાલી
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૦૦ - ૧૧૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૫-૧૩૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૪૫૦૦ - ૫૦૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ક્ષાર પ્રતિકારક જાત રોપણ વિસ્તાર માટે અનુકુળ છે. ➤ ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા ઝીણા દાણાવાળા અને સફેદ છે. ➤ મધ્યમ મોડી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાત સુકારા, ગલત આંજયો, ગાભમારાની ઈયળ અને બદામી યુસિયા જેવા રોગ-જીવાત સામે પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.- ૩

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.- ૩
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૨
પિતૃનું નામ	:	આઈ.આર.-૨૮ × જી.આર.-૪
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૦ - ૧૨૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૧૫-૧૨૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૫૦૦ - ૬૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ પૌવા-મમરા બનાવવા માટે આ જાત અનુકુળ છે. ➤ રોપાણ વિસ્તાર માટે અનુકુળ છે. ➤ ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા લાંબા જાડા દાણાવાળા અને સફેદ છે. ➤ મધ્યમ મોડી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, કરમોડી, ગાભમારાની ઈયળ અને પર્ણતલની કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.- ૪

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.- ૪
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૩
પિતૃનું નામ	:	એન.એ.યુ.આર.-૧ × લાલ કડા
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૯૫ - ૧૦૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૩૦ - ૧૩૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૩૫૦૦ - ૪૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ ડાંગરની બાયોફોર્ટીફાઈડ જાત ઝીણા અને લાલ દાણાવાળી કોલમ પ્રકારની, મધ્યમ મોડી પાકતી અને કુપોષણ દુર કરે તેવી છે. ➤ રોપણ વિસ્તાર માટે અનુકુળ છે. ➤ ડાંગરની બાયોફોર્ટીફાઈડ જાત લોહ તત્વ (૯૦ પીપીએમ) તેમજ સુપાયથ રેસા (૨.૮૭%)નું વધુ પ્રમાણ ધરાવે છે. ➤ ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ આ જાત સુકારા, ગલત આંજયો, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ અને પર્ણતલની કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

પૂર્ણા

જાતનું નામ	:	પૂર્ણા
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૪
પિતૃનું નામ	:	અનંદા × આર.આર. ૧૫૧-૩
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૦ - ૧૨૫
પાકવાના દિવસો	:	૯૩-૯૭
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૨૫૦૦ - ૩૦૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ દક્ષિણ ગુજરાતના ઓરાણ ડાંગર ઉગાડતા બિન પિયત વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ જાત છે. ➤ વહેલી પાકતી જાત છે અને ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા નાના જાડા અને સફેદ છે. ➤ આ જાત મોટા ભાગના રોગ-જીવાત સામે પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.- ૫

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.- ૫
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૫
પિતૃનું નામ	:	જયા × જી. આર.-૬
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૦ - ૧૨૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૫-૧૩૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૫૦૦ - ૬૦૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ક્ષાર પ્રતિકારક જાત ગુજરાતની દરિયાકાંઠાની ક્ષારીય-ભાસ્મિક જમીન તેમજ અંતરિયાળ ભાસ્મિક જમીનમાં રોપાણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ ચોખા લાભાં પાતળા અને સફેદ છે. ➤ મધ્યમ મોડી પાકતી જાત છે અને ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ, પાન વાળનારી ઈયળ અને બદામી યુસિયા જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.-૬

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.-૬
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૫
પિતૃનું નામ	:	આઈ.આર.-૨૮ × એન.એ.યુ.આર.-૧
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૦૦ - ૧૧૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૦૦ - ૧૦૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૪૦૦૦ - ૪૨૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ જાત દક્ષિણ ગુજરાતમાં વરસાદ આધારીત રોપણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ વહેલી પાકતી જાત છે અને ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા લાભાં પાતળા અને સફેદ છે. ➤ આ જાત ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ, પાન વાળનારી ઈયળ અને પર્ણતલની કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.એચ.-૧ (હાઈબ્રીડ જાત)

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.એચ.-૧ (હાઈબ્રીડ જાત)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૫
પિતૃનું નામ	:	એન.વી.એસ.આર.-એમ.એસ.-૧ × ૧૨એસ.પી.-૧૦૫
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૧૫ - ૧૨૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૧૦ - ૧૧૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૦૦૦ - ૫૨૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ ગુજરાતની પહેલી ડાંગરની હાઈબ્રીડ જાત રોપણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ વહેલી પાકતી સંકર જાત છે અને ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા લાભાં પાતળા અને સફેદ છે. ➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ, પાન વાળનારી ઈયળ અને બદામી ચુસિયા જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.-૭

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.-૭
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૬
પિતૃનું નામ	:	જી.આર.-૧૦૩ × જી.આર.-૧૧
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૧૦ - ૧૨૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૫ - ૧૩૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૫૦૦ - ૬૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ જાત ગુજરાતમાં સામાન્ય અને ક્ષારગ્રસ્ત જમીનમાં રોપાણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ આ જાતનો દાણો નાનો પાતળો અને સફેદ (કોલમ), વધુ ફુટ તેમજ કંટીમાં દાણાની સંખ્યા વધુ છે. ➤ મધ્યમ મોડી પાકતી જાત છે અને ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, બદામી ચુસિયા, ગાભમારાની ઈયળ, પાન વાળનારી ઈયળ અને પર્ણતલની કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.- ૧૫

જાતનું નામ	:	જી.આર.- ૧૫
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૭
પિતૃનું નામ	:	ભુરા રાતા × એન.એ.યુ.આર.-૧
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૫ - ૧૩૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૫ - ૧૩૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૫૦૦ - ૬૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ડાંગરની બાયોફોર્ટીફાઈડ જાતમાં વધારે ઝીંકનું પ્રમાણ (૨૧.૫૮ પી.પી.એમ.) તેમજ અન્ય ગુણવત્તા પણ સારી છે. ➤ ડાંગરની બાયોફોર્ટીફાઈડ જાતના ચોખા લાંબા જાડા દાણાવાળા અને સફેદ છે. ➤ ડાંગરની આ જાત મધ્યમ મોડી પાકતી અને કુપોષણ દુર કરે તેવી છે. ➤ આ જાત ગુજરાતમાં રોપણ વિસ્તાર માટે અનુકુળ છે. ➤ ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાંભમારાની ઈયળ, પાનવાળનારી ઈયળ અને પર્ણતલ કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.એચ.-૨ (હાઈબ્રીડ જાત)

જાતનું નામ	:	જી.આર.એચ.-૨ (હાઈબ્રીડ જાત)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૭
પિતૃનું નામ	:	એન.વી.એસ.આર.-એમ.એસ.-૧ × ૧૨ કે.પી-૧૦
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૫ - ૧૩૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૦ - ૧૨૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૬૪૦૦-૬૮૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ડાંગરની હાઈબ્રીડ જાત ગુજરાતમાં રોપણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ મધ્યમ મોડી પાકતી સંકર જાત છે અને ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા મધ્યમ પાતળા અને સફેદ છે. ➤ આ જાત ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ અને પાન વાળનારી ઈયળ જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.-૧૬ (તાપી)

જાતનું નામ	:	જી.આર.-૧૬ (તાપી)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૮
પિતૃનું નામ	:	જી.આર.-૧૦૩ × દંતેસ્વરી
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૯૦ - ૧૦૦
પાકવાના દિવસો	:	૯૫ - ૧૦૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૨૮૦૦ - ૩૨૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	ગુજરાતના ઓરાણ ડાંગર ઉગાડતા બિન પિયત વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ જાત છે. વહેલી પાકતી જાત છે અને ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. યોખા લાંબા જાડા અને સફેદ છે. આ જાત કરમોડી, ગાભમારાની ઈયળ અને પર્ણતલની કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.-૧૭ (સરદાર)

જાતનું નામ	:	જી.આર.-૧૭ (સરદાર)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૮
પિતૃનું નામ	:	ગુર્જરી x જયા
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૧૦- ૧૧૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૧૩ - ૧૧૮
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૫૦૦ - ૬૦૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ પૌવા-મમરા બનાવવા માટે આ જાત અનુકુળ છે. ➤ રોપણ વિસ્તાર માટે અનુકુળ છે અને ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા લાંબા જાડા દાણાવાળા અને સફેદ છે. ➤ વહેલી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાત પાનનો સુકારો, કરમોડી, ભુખરા દાણાના રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, સફેદ પીઠવાળા ચુસીયા અને પાન વાળનારી ઈયળ જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.-૮(આરતી)

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.-૮(આરતી)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૯
પિતૃનું નામ	:	આઈ.ઈ.ટી. -૧૯૩૪૭ × આર.પી.-૪૦૭૫-૨૯-૦૭-૩
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૧૦- ૧૨૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૦૫ - ૧૧૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૪૫૦૦ - ૫૦૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ દક્ષિણ ગુજરાતમાં એરોબીક પરીસ્થિતિ માટે આ જાત અનુકુળ છે અને ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ ચોખા લાંબા જાડા દાણાવાળા અને સફેદ છે. ➤ વહેલી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાત પાનનો સુકારો, કરમોડી, ભુખરા દાણાના રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, બદામી ચુસીયા, ગાંભમારાની ઈયળ, પાનવાળનારી ઈયળ અને પર્ણતલ કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.- ૧૮ (દેવલી કોલમ)

જાતનું નામ	:	જી.આર.- ૧૮ (દેવલી કોલમ)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૯
પિતૃનું નામ	:	જી.એ.આર.-૧૩ × જે.જી.એલ.-૩૮૨૮
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૦-૧૩૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૧૦-૧૧૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૪૦૦ - ૫૮૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ આ જાત ગુજરાતમાં રોપાણ વિસ્તાર માટે ખૂબ જ અનુકૂળ છે. ➤ આ જાતનો દાણો મધ્યમ પાતળો તેમજ વધુ આખા ચોખાનું પ્રમાણ ધરાવે છે. ➤ ગુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે અને વહેલી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાત પાનનો કરમોડી, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, સફેદ પીઠવાળા ચુસીયા, પાનવાળનારી ઈયળ, ગાભમારાની ઈયળ તેમજ પર્ણતલ કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.-૧૯ (ઔરંગા)

જાતનું નામ	:	જી.આર.-૧૯ (ઔરંગા)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૧૯
પિતૃનું નામ	:	દાંડી × આઈ.ઈ.ટી. -૧૫૪૨૯
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૫ - ૧૩૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૫-૧૩૦
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૫૦૦૦ - ૫૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ક્ષાર પ્રતિકારક જાત ગુજરાતની દરિયાકાંઠાની ક્ષારીય-ભાસ્મિક જમીન તેમજ અંતરિયાળ ભાસ્મિક જમીન માં રોપણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે અને મધ્યમ મોડી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાતનો દાણો નાનો અને જાડો, ફુટ તેમજ કંટીમાં દાણાની સંખ્યા વધુ છે. ➤ આ જાત સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ, પાન વાળનારી ઈયળ અને બદામી યુસિયા જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.આર.-૨૦ (નવસારી કમોદ)

જાતનું નામ	:	જી.આર.-૨૦ (નવસારી કમોદ)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૨૦
પિતૃનું નામ	:	આઈ.ઈ.ટી. -૧૯૩૪૭ × જી.એ.આર.-૧
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૨૦-૧૩૦
પાકવાના દિવસો	:	૧૨૦-૧૨૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૪૫૦૦ - ૫૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ડાંગરની સુગંધિત જાત ગુજરાતમાં રોપાણ વિસ્તાર માટે ખુબ જ અનુકુળ છે. ➤ આ વધુ સુગંધ ધરાવતી જાતનો દાણો નાનો અને પાતળો, ફૂટ તેમજ કંટીમાં દાણાની સંખ્યા વધુ છે. ➤ ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે અને મધ્યમ મોડી પાકતી જાત છે. ➤ આ જાત પાનના સુકારા, ભુખરા દાણાનો રોગ, પર્ણછેદના કોહવારા, ગાભમારાની ઈયળ, પાનવાળનારી ઈયળ અને પર્ણતલ કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

જી.એન.આર.-૯ (લાલકડા ગોલડ)

જાતનું નામ	:	જી.એન.આર.-૯ (લાલકડા ગોલડ)
બહાર પાડેલ વર્ષ	:	૨૦૨૦
પિતૃનું નામ	:	આઈ.ઈ.ટી. -૧૯૩૪૭ × જી.એ.આર.-૧
છોડની ઊંચાઈ (સે.મી.)	:	૧૦૫-૧૧૫
પાકવાના દિવસો	:	૧૧૦-૧૧૫
દાણાનું ઉત્પાદન (કિલો/હેક્ટર)	:	૪૫૦૦ - ૫૫૦૦
વિશેષ ખાસિયતો	:	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ડાંગરની પોષણયુક્ત લાલ દાણાની બાયોફોર્ટીફાઈડ જાત દક્ષિણ ગુજરાતનાં રોપણ વિસ્તાર માટે અનુકુળ છે. ➤ વહેલી પાકતી અને ઝુડવામાં ખૂબ સરળ પડે છે. ➤ જાતનો દાણો લાંબો પાતળો, મધ્યમ એમાઈલોઝ, વધુ આખા ચોખાનું પ્રમાણ, વધુ પ્રોટીન (૮.૪૪ ટકા), લોહતત્વ (૩.૪ પી.પી.એમ.) અને જસત (૧૯.૧૭ પી.પી.એમ.) ધરાવે છે. ➤ આ જાત પાનનો કરમોડી, ગાભમારાની ઈયળ, પાનવાળનારી ઈયળ અને પર્ણતલ કથીરી જેવા રોગ-જીવાત સામે મધ્યમ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવે છે.

ખેડુત ઉપયોગી ભલામણો

ખેતી પદ્ધતિ :

૧. ડેપોક પદ્ધતિ દ્વારા તૈયાર કરેલ ડાંગરની રોપણીમાં યંત્રનો ઉપયોગ

આથી ભલામણ કરવામાં આવે છે કે માનવ ચલિત ૬ લાઈન એક સાથે રોપણી કરતું વિકસિત ડાંગર રોપણી યંત્રથી ડેપોક પદ્ધતિ દ્વારા તૈયાર કરેલ ધરૂ ઉપયોગ કરી એક દિવસમાં ૦.૩૮ હેક્ટર રોપણી કરી શકાય છે. ખેડૂતો રોપણી ખર્ચમાં ૬૦ ટકા બચત કરી શકે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૪]

૨. વધુ વરસાદવાળા વિસ્તારમાં પાક પદ્ધતિની ભલામણ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદ વાળા વિસ્તાર(એ.ઈ.એસ.-૩)ના ખેડૂતોને વધુ નફાકારક ઉત્પાદન મેળવવા માટે ડાંગર(જી.આર.૩)- ઘઉં(જે.ડબલ્યુ.-૪૯૬)- મગ(કે-૮૫૧) અથવા ડાંગર(જી.આર.૩)- જુવાર (ધાસચારાની)- મગફળી(જી.જી.૨) જેવી પાક પદ્ધતિ અપનાવવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૪]

૩. ડાંગર-ડાંગર પાક પદ્ધતિમાં સુક્ષ્મતત્વોનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતની ભારે વરસાદવાળી કૃષિ આબોહવા(એઈએસ-૩)માં ડાંગર-ડાંગર(જાત-જયા) કે ચોમાસુ-ઉનાળુ કે ઉનાળુ- ચોમાસુ પાક પદ્ધતિ અપનાવતા ખેડૂતોને ભલામણ કરવામાં આવે છે, કે મધ્યમ લોહ તથા જસતની ઉણપ ધરાવતી જમીનમાં પાયાના ખાતર સાથે સુક્ષ્મતત્વોનું મિશ્રણ (લોહ ૨.૦%, મેંગેનીઝ ૦.૫ %, જસત ૫.૦ %, તાંબુ ૦.૨ %, બોરોન ૦.૫ %) કે જમીનમાં પુર્તિ માટેના ગર્વમેન્ટ નોટીફાઈડ ગ્રેડ-૫ બરાબર છે તેને ૨૦ કિગ્રા/હે મુજબ ફક્ત પ્રથમ પાકને આપવાથી ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન અને વધુ આવક મેળવી શકાય છે અથવા ડાંગરના ઉભા પાકમાં સુક્ષ્મ તત્વોનું મિશ્રણ (લોહ ૨.૦%, મેંગેનીઝ ૦.૫ %, જસત ૪.૦ %, તાંબુ ૦.૩ %, બોરોન ૦.૫ %) કે જે છંટકાવ માટે ગર્વમેન્ટ નોટીફાઈડ ગ્રેડ-૧ (જનરલ ગ્રેડ) બરાબર છે તેના ૧ ટકા દ્રાવણ રોપણી બાદ ૧૫, ૩૦, ૪૫ અને ૬૦ દિવસે છંટકાવ કરવાથી વધુ ઉત્પાદન અને વધુ આવક મેળવી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૪]

૪. ઉનાળુ ડાંગરના ધરૂવાડિયા માટેનો યોગ્ય સમય ચકાસવો

દક્ષિણ ગુજરાત વધુ વરસાદ વાળા ખેત આબોહવાકીય વિસ્તાર -૩ના ઉનાળું રોપણ ડાંગર(ગુર્જરી અથવા જયા) વાવતા ખેડૂતોને ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન તથા આર્થિક વળતર મેળવવા માટે ડાંગરનું ધરૂવાડિયું નવેમ્બર માસના પ્રથમ અથવાડિયાથી ૧૫મી ડીસેમ્બર માસ સુધી વાવણી કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૫]

૫. ડાંગરના પાકમાં ખાતરની ભલામણ

દક્ષિણ ગુજરાત વધુ વરસાદ વાળા ખેત આબોહવાકીય ખેત વિસ્તાર-૧ના ઓરણ ડાંગર(જી.આર.-૮) વાવતાં ખેડૂતોને પ્રવર્તમાન ભલામણની સરખામણીમાં ૮૫% વધુ ચોખ્ખી આવક મેળવવા માટે હેક્ટરે ૬૫ કિલો યુરીયા+૩૦૦ કિલો લીબોળી ખોળ +૬૫ કિગ્રા માટી પાયામાં અને ૬૫ કિલો યુરીયા વાવણી પછી ૩૦ દિવસે અથવા ૬૨ ટકા વધારે ચોખ્ખી આવક મેળવવા માટે લીબોળી ખોળ ઉપલબ્ધ ન હોય તો હેક્ટર દીઠ ૩૦૦ કિગ્રા છાણીયું ખાતર પાયામાં અને ૬૫ કિગ્રા યુરીયા વાવણી પછી ૩૦ દિવસે આપવીની ભલામણ કરવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત મિશ્રણ આપવાના એક દિવસ અગાઉ તૈયાર કરવાનું રહેશે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૫]

૬. ફેરોપણી માટે ધરૂની ઉમર નક્કી કરવી

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા દરીયાકાઠાં વિસ્તારનાં (ખેત આબોહવા પરીસ્થિતી-૪) ખેડૂતોને યોમાસું ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટે ડાંગરની જયા અને દાંડી જાતની ફેરોપણી માટે અનુક્રમે ૬ અને ૪ થી ૬ અઠવાડીયુનું ધરૂ પસંદ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૬]

૭. ઉનાળુ ડાંગર(જયા)ની ફેર રોપણીના સમયની ચકાસણી

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદ વાળા આબોહવાકીય વિભાગ (એઈએસ-૩)માં ઉનાળુ ડાંગર (જયા)ની ફેર રોપણી કરતા ખેડૂતોને નવેમ્બરના પ્રથમ અઠવાડિયામાં ડાંગરના ધરૂની વાવણી કરવાની ભલામણ છે. તેમજ વિપરીત સંજોગોમાં ધરૂની વાવણી કરવામાં મોડા પડે તો ૩૦ થી ૪૫ દિવસમાં રોપણી લાયક ધરૂ મેળવવા માટે અલ્ટ્રાવાયોલેટ સ્ટેબીલાઈઝર પોલીથીન ઉપયોગ કરવાની ભલામણ છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૬]

૮. ખરીફ અને ઉનાળુ ડાંગર (જાત: જયા) ખાતરનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતની વધુ વરસાદવાળી ખેત હવામાન પરિસ્થિતિ-૩ માં ખેડૂતોને ખરીફ અને ઉનાળુ ડાંગર જયાનું વધુ ઉત્પાદન તથા નફો મેળવવા માટે ૧૦૦ ટકા ભલામણ કરેલ ફોસ્ફરસ(૩૦ કિ/હે) અને હેક્ટરે ૧૦ ટન પ્રેસમડ ખરીફ અને ઉનાળુ બંને ઋતુમાં આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૭]

૯. ઓરાણ ડાંગરના પાકમાં તુવેરનો આંતરપાક અને ખાતરની બચત

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય વિભાગ (એઈએસ-૧)ના ઓરાણ ડાંગર (જી.આર.પ) વાવતા ખેડૂતોએ ૩૦ સેમીના અંતરે ડાંગરની વાવણી કરી ૬ હાર પછી તુવેરના આંતરપાકની વાવણી કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. આમ કરવાથી ૩૯ ટકા વધુ ચોખ્ખી આવકની સાથે સાથે ડાંગરના પાકને ભલામણ કરેલ નાઈટ્રોજન ખાતરના ૭૫ ટકા(૫૬ કિગ્રા/હે) ખાતર આપવાથી ૨૫ ટકા નાઈટ્રોજનની બચત પણ કરી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૭]

૧૦. ડાંગર(યોમાસુ)—ડાંગર (ઉનાળુ) પાક શ્રેણીમાં જૈવિક ખાતરનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદ વાળા ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩ વિસ્તારના ડાંગર (યોમાસુ)—ડાંગર (ઉનાળુ) પાક શ્રેણી અપનાવતા ખેડૂતોને દરેક ડાંગર પાકને જમીન ચકાસણી અહેવાલને આધારે ખાતર આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. જો દરેક પાક લેતા પહેલા જમીન ચકાસણી કરાવવી શક્ય ન હોય તો તેઓએ વધુ આર્થિક વળતર મેળવવા માટે ભલામણ કરેલ ૧૦૦ ટકા નાઈટ્રોજન તથા ૫૦ ટકા ફોસ્ફરસ સાથે ફોસ્ફેટ કલ્ચર આપવાની સલાહ છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૭]

૧૧. ડાંગર પાક આધારિત પાક પધ્ધતિમાં ખાતર વ્યવસ્થા

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા વિસ્તારના ખેડૂતોને ડાંગર પાક આધારિત પાક પધ્ધતિનું વધુ ઉત્પાદન અને આવક મેળવવા માટે નીચે મુજબ પોષક તત્વ વ્યવસ્થા અનુસરવા ભલામણ કરવામાં આવે છે.

પાક ફેરબદલીનો ક્રમ

પોષક તત્વ વ્યવસ્થા

વિકલ્પ-૧ વધુ ઉત્પાદન અને આવક માટે

૧. ડાંગર-વાલ ડાંગર : ૧૨૦:૩૦:૦૦

વાલ : ૨૦:૪૦:૦૦ ના ફો.પો. કિ/હે

૨. ડાંગર-મગફળી ડાંગર : ૧૨૦:૩૦:૦૦

મગફળી : ૨૫:૫૦:૦૦ ના. ફો.પો. કિ/હે

વિકલ્પ-૨ જમીનની ફળદ્રુપતા સુધારવા માટે

૧. ડાંગર-વાલ :

ડાંગર : છાણિયું ખાતર ૬ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૧.૫ ટન/હે + ૬૦ કિલો ના./હે

વાલ : છાણિયું ખાતર ૧.૦ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૨૫૦ કિ./હે. + ૧૦ કિલો ના./હે

૨. ડાંગર-મગફળી :

ડાંગર : છાણિયું ખાતર ૬ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૧.૫ ટન/હે. + ૬૦ કિલો ના./હે

મગફળી : છાણિયું ખાતર ૧.૨૫ ટન/હે + દિવેલીનો ખોળ ૧૫૦ કિ/હે + ૧૨.૫ કિલો ના./હે અથવા છાણિયું ખાતર ૫ ટન/હે

૩. દક્ષિણ ગુજરાતમાં વધુ વરસાદવાળા વિસ્તારમાં ડાંગર-ડાંગર પાક પધ્ધતિ અપનાવવા ખેડૂતોને જમીન ચકાસણીના આધારે બંને પાકોને રાસાયણિક ખાતર આપવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

અથવા

જમીન ચકાસણી શક્ય ન હોય તવા સંજોગોમાં બંને પાકોને ભલામણ કરેલ ખાતરના ૧૦૦ ટકા નાઈટ્રોજન અને ૫૦ ટકા ફોસ્ફરસ તથા વધુ આવક મેળવવા માટે ફોસ્ફરસ સોલ્યુબિલાઈઝીંગ બેક્ટેરીયાની માવજત આપવી.

અથવા

તેઓને ભલામણ કરેલ નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફરસ અને પોટાશનો જથ્થો (૧૨૦-૩૦-૦ કિ/હે) અથવા છાણિયું ખાતર ૬ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૧.૫ ટન/હે + ૬૦ કિલો નાઈટ્રોજન/હેક્ટરે બંને પાકો ખરીફ અને ઉનાળુ ડાંગરમાં આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૭]

૧૨. ડાંગર(ચોમાસુ)-દિવેલા(રવી) પાક પધ્ધતિની ભલામણ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩માં ખેડૂતોને વધુ ચોખ્ખી આવક મેળવવા પૂરતી પિયત સુવિધા ધરાવતા ખેડૂતોને ડાંગર(ચોમાસુ)-મગફળી(ઉનાળુ) પાક પધ્ધતિ અપનાવવા જ્યારે પિયતની અપૂર્તી સુવિધા ધરાવતા ખેડૂતોને ડાંગર(ચોમાસુ)-દિવેલા(રવી) પાક પધ્ધતિ અપનાવવા ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૭]

૧૩. ઉનાળુ ડાંગરમાં પાવર ટ્રીલરથી ઘાવલ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩નાં ઉનાળુ ડાંગર પકવતા ખેડૂતને સલાહ આપવામાં આવે છે કે ક્યારીને પાવર ટ્રીલરથી ઘાવલ કર્યા પછી ડાંગરના પાકને પાણી જમીનમાં ઉતરી ગયા પછી ત્રણથી પાંચ દિવસે ફરીથી પાણી આપવાથી ખર્ચ નફાનો ગુણોત્તર વધુ મળે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૪. એકમ વિસ્તારમાં વધુમાં વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવવા માટેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા વિસ્તાર(એ.આર.૫-૩)ના ખેડૂતોને હેક્ટરે વધુમાં વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવવા માટે વહેલી પાકતી ડાંગર (જીઆર-૩)-મેથી(ભાજી)-ભીંડા(શાકભાજી) અથવા ડાંગર (જીઆર-૩)-ડુંગળી-ચોળી(શાકભાજી) પાક પધ્ધતિ અપનાવવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૫. રોપણ ડાંગર-ઉનાળું મગફળી પાક પધ્ધતિમાં હળની ઉડી ખેડ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદીય વિસ્તારમાં રોપણ ડાંગર ઉનાળું મગફળી પાક પધ્ધતિ અપનાવતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન અને નફો મેળવવા ડાંગર પાકની કાપણી પછી હળથી ૬ ઈંચ ઉડી ખેડ કરવા સલાહ આપવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૬. ડાંગર-શેરડી પાક પધ્ધતિ ડાંગરની રોપણી સમાર મારીને જમીન તૈયાર કરવાની ભલામણ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩માં ચોમાસું ડાંગર-શેરડી પાક પધ્ધતિ અપનાવતા ખેડૂતોને શેરડીનું વધુ ઉત્પાદન અને આવક મેળવવા માટે ચોમાસા પહેલા ટ્રેક્ટર વડે

કલ્ટીવેટરની બે બેડ અને ડાંગરની રોપણી કરતા પહેલા ફક્ત સમાર મારીને જમીન તૈયાર કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૭. ડાંગર- શેરડી (બે વર્ષ) પાક પધ્ધતિમાં પોષકતત્વ વ્યવસ્થાપન

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા વિસ્તારના ખેડૂતોને ડાંગર શેરડી (બે વર્ષ) પાક પધ્ધતિનું વધુ ઉત્પાદન અને આવક મેળવવા માટે નીચે મુજબ પોષકતત્વ વ્યવસ્થા અનુસરવા ભલામણ કરવામાં આવે છે.

પાક ફેરબદલીનો ક્રમ		પોષક તત્વ વ્યવસ્થા		
વિકલ્પ - ૧ જમીન પૃથ્થકરણ આધારિત વધુ ઉત્પાદન અને આવક માટે				
૧	ડાંગર-શેરડી ના.ફો.પો. કિ/હે	ડાંગર : ૧૧૦-૩૦-૦૦	શેરડી (રોપણ) : ૨૮૦-૧૨૫-૪૫	શેરડી (લામ) : ૩૧૦-૧૨૫-૭૫
વિકલ્પ - ૨ જમીનની ફળદ્રુપતા સુધારવા માટે અને વધારે આવક માટે				
૧	ડાંગર - શેરડી	ડાંગર - છાણીયું ખાતર ૬ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૧.૫ ટન/હે + ૬૦ કિ ના./હે		
		શેરડી (રોપણ) - છાણીયું ખાતર ૧૨.૫ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૩૧૨૫ કિ/હે + ૧૨૫ કિ ના./હે		
		શેરડી (લામ) - છાણીયું ખાતર ૧૫ ટન/હે + મરઘાનું ખાતર ૩૭૫૦ કિલો/હે + ૧૫૦ કિ ના./હે		

[ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૮. ચોમાસુ ડાંગરમાં 'શ્રી' (SRI) પધ્ધતિની શક્યતા અંગેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતનાં વધુ વરસાદવાળા વિસ્તારનાં (ખે.આ.પ. -૩) ચોમાસુ ડાંગરની ખેતી કરતા ખેડૂતોનો ૧૦ દિવસના (ફણગાવ્યા બાદ) ઘરુની (૨-૩ પાન) ફેરરોપણી ૨૦ × ૨૫ સેમીનાં અંતરે કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૯. ડાંગરની જુદી જુદી ખેતી પધ્ધતીઓની શિયાળુ ચણાના પાક ઉત્પાદન પરથી અવશેષીય અસર ચકાસવી

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તારમાં (ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩) ડાંગરની ખેતી કોઈ પણ પધ્ધતીથી કરવાથી શિયાળુ ચણાના પાક ઉપર કોઈ અવળી અસર થતી નથી. (આ અંગે અગાઉ થયેલ ભલામણ યથાવત રહેશે) [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૦]

૨૦. ડાંગરની ફણગાવેલ બીજની વાવણી પધ્ધતિ અથવા સીરા પધ્ધતિ

દક્ષિણ ગુજરાત ભારે વરસાદ વિસ્તાર (ખેત હવામાન આધારિત પરિસ્થિતિ-૩)ના ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવવા ડાંગરની ભલામણ થયેલ ફણગાવેલ બીજની વાવણી પધ્ધતિ અથવા સીરા પધ્ધતિ (સાંવતની ચારસૂત્રીય પધ્ધતિ)

૧. ડાંગરનું ઘરુવાડીયું ડાંગરના કુંસકાની રાખ નાંખી બનાવવું.

૨. ફેરરોપણી કરતાં પહેલા ખેતરમાં ડાંગરના પૂળીયા (૨ ટન/હે) તથા ગ્લીસીરીસીડીયાના લીલા પાન (૫ ટન/હે) કાપી દબાવવા.

૩. ડાંગરની રોપણી ચોરસ પધ્ધતિ (૧૫ સેમી × ૧૫ સેમી × ૧૫ સેમી) થી કરવી.

૪. પોષણ માટે યુરીયા-ડીએપીની ટીકડી (૬૦:૪૦) દરેક ચાર છોડ વચ્ચે ૭ થી ૧૦ સેમી ઉંડાઈએ દબાવવી) અપનાવવા સલાહ આપવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૦]

૨૧. શ્રી પધ્ધતિએ ડાંગરની રોપણી

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા(ખેત આબોહવાકીય વિસ્તાર-૩)નાં ડાંગર વાવતા ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે ડાંગરની શ્રી પધ્ધતિથી (૧૦-૧૨ દિવસનું એક-એક ઘરુ, ૨૫ × ૨૫ સેમીનાં અંતરે)

રોપણી કરવાથી વધુ યોખ્ખી આવક (૪૨,૩૮૩ રૂ./હે)ની સાથે વધુ ખર્ચ-નફાનો ગુણોત્તર ૧:૨.૪૭ મળે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૨]

૨૨. એરોબીક (પિયત ઓરાણ)પધ્ધતિએ ડાંગરની વાવણી

ઉપરોક્ત પધ્ધતિની અવેજીમાં તેઓને સલાહ આપવામાં આવે છે કે, બે ચાસ વચ્ચે ૩૦ સેમીનાં અંતરે એરોબીક (પિયત-ઓરાણ) પધ્ધતિથી ડાંગરની વાવણી કરવાથી ચીલાચાલુ ડાંગરની પધ્ધતિ કરતાં વધુ ખર્ચ-નફાનો ગુણોત્તર (૧:૨.૩૬) મળવાની સાથે પાણીનો ૪૦ ટકા બચાવ થાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૨]

૨૩. ડાંગર-દિવેલા(રવિ) પાક પધ્ધતિમાં રાસાયણિક ખાતરની સાથે અને વગર સેન્દ્રીય ખાતરની અસર તપાસવી

દક્ષિણ ગુજરાતનાં દરિયાકાંઠાનાં ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૪નાં ચોમાસુ ડાંગર-રવિ ઉનાળુ પાક પધ્ધતિ અપનાવતા ખેડૂતોને વધુ યોખ્ખો નફો મેળવવા ચોમાસુ ડાંગર પહેલાં ઠીઠણનો લીલો પડવાશ કરી ફક્ત ડાંગર પાકને ભલામણ કરેલ ખાતરનાં ૭૫% (૯૦-૨૨.૫-૦૦ નાઈટ્રોજન, ફોસ્ફેટ, પોટેશીયમ કિ/હે) જથ્થો આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૩]

૨૪. પિયત ઓરાણ ડાંગર (એરોબીક રાઈસ)માં નિંદણ નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય વિસ્તાર-૩નાં પિયત ઓરાણ (એરોબીક રાઈસ) વાવતાં ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે, નિંદણના અસરકારક નિયંત્રણ માટે ડાંગરના ઉગાવા પહેલાં (વાવણી બાદ ૨-૩ દિવસે) પેન્ડીમીથાલીન ૧.૦ કિલો સક્રિય તત્વ/હેક્ટરના દરે આપવાથી અથવા વાવણી પછી ૨૦ અને ૪૦ દિવસે નિંદામણ કર્યા પછી આંતરખેડ કરવાથી અથવા બિસ્પીરીબેક સોડીયમ (૧૦% એસ.સી.) ૧૦ મિલિ/૧૦ લિટર પાણીમાં ભેળવી વાવણી બાદ ૨૦ દિવસે છંટકાવ કરવાથી અસરકારક નિંદણ નિયંત્રણની સાથે વધુ યોખ્ખી આવક મળે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૩]

૨૫. પાક પધ્ધતિની ઓળખ/બદલાવ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિભાગ (કૃષિ આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩)નાં ખેડૂતોને પ્રતિ હેક્ટર વધુ ઉત્પાદન અને યોખ્ખો નફો મેળવવા માટે ડાંગર-જુવાર(દાણા)-લામ જુવાર(દાણા) અથવા ડાંગર-સ્વીટ કોર્ન-અડદ પાક પધ્ધતિ અપનાવવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. આમ છતાં જમીનની તંદુરસ્તી અને વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટે ડાંગર-મગ-મગફળી પાક પધ્ધતિ અપનાવવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૩]

૨૬. પિયત ઓરાણ ડાંગર (એરોબીક રાઈસ)માં બીજનું પ્રમાણ અને વાવણી અંતરનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય વિસ્તાર- ૩નાં ખેડૂતોને એરોબીક રાઈસ (પિયત ઓરાણ)ની વાવણી કરવા માંગતા ખેડૂતોને ડાંગરની એન.એ.યુ.આર.-૧ જાતની પસંદગી કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. વધુમાં હેક્ટરે ૪૦ કિલો બીજદર રાખી બે ચાસ વચ્ચે ૩૦ સેમીના અંતરે વાવણી કરવાથી વધારે ઉત્પાદન અને યોખ્ખી આવક મળે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૩]

૨૭. દરિયાકાંઠાનાં વિસ્તારમાં ખરીફ ડાંગર બાદ-પાક પધ્ધતિની શક્યતા અંગેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતનાં દરિયાકાંઠાનાં ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૪નાં ખેડૂતોને ડાંગર(ખરીફ)-ઘઉં (રવિ) પાક પધ્ધતિ કરતા વધુ ઉત્પાદન અને વધુ યોખ્ખો નફો મેળવવા ગાદી ક્યારા (૧.૮ મી ગાદી, ૩.૬મી ક્યારી) બનાવી ગાદી ઉપર ખરીફ-રવિ ઋતુ દરમિયાન રીંગણ અને ક્યારીમાં ખરીફ ઋતુમાં ડાંગર અને રવિ ઋતુમાં ઘઉં લેવાની અથવા ખરીફ-રવિ દરમિયાન ગાદી ઉપર દિવેલા અને ક્યારીમાં ખરીફ ડાંગર અને રવિમાં ઘઉં

અથવા સપાટ જમીનમાં (ગાદી ક્યારા બનાવ્યા સિવાય) ખરીફ-રવિ દરમ્યાન રીંગણનો પાક લેવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૪]

૨૮. વૃદ્ધિવર્ધક પદાર્થની ઉનાળુ ઋતુમાં ડાંગરની જાત એન.એ.યુ.આર-૧ની વૃદ્ધિ અને ઉત્પાદન ઉપર અસર

દક્ષિણ ગુજરાતના ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ -૩નાં ઉનાળુ ડાંગર વાવતા ખેડૂતોને સલાહ આપવામાં આવે છે કે, ઘરૂ નાંખતા પહેલાં બિયારણને ૧૨ કલાક સુધી ૧૦૦૦ પી.પી.એમ. થાયોયુરીયાના દ્રાવણમાં (એક હેક્ટર માટે ૨૫ ગ્રામ/૨૫ લિટર પાણી) પલાળી વાવણી કરવી અને ઘરૂનું બીજું પાન નીકળે ત્યારે થાયોયુરીયાનું દ્રાવણ ૧૦૦૦ પી.પી.એમ. (૧ ગ્રામ/લિ)નો છંટકાવ કરવાથી ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૪]

૨૯. દક્ષિણ ગુજરાતમાં ડાંગર-મગ પાક પધ્ધતિમાં સંકલિત ખાતર વ્યવસ્થાપન

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તાર (ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩)માં ખેડૂતોને ખરીફ ડાંગરના પાકમાં ૧૦૦-૩૦-૦૦ કિગ્રા ના.ફો.પો./હે + ૧૦ ટન છાણીયું ખાતર અને ત્યાર પછીના શિયાળુ મગના પાકમાં ૨૦-૪૦-૦૦ કિગ્રા ના.ફો.પો./હેક્ટર આપવાથી વધુ ઉત્પાદન અને ડાંગર-મગ પાક પધ્ધતિમાં નફાકારકતા મેળવી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૬]

૩૦. વધુ મૂલ્યવાળા પાકો સમાવિષ્ટ પાક પધ્ધતિ માટે સેન્દ્રિય ખેતી પધ્ધતિ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તાર (ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩)ના ડાંગર-ઉનાળુ મગફળી પાક પધ્ધતિમાં સેન્દ્રિય ખેતી અપનાવતા ખેડૂતોને હેક્ટર દીઠ વધુ ડાંગર સમકક્ષ ઉત્પાદન, ચોખ્ખો નફો અને જમીનમાં સેન્દ્રિય કાર્બન વધારવા માટે ભલામણ કરવામાં આવે છે કે ડાંગરના પાકમાં ભલામણ મુજબના રાસાયણિક ખાતરના જથ્થા માટે અંદાજીત ૬ ટન છાણીયું ખાતર, ૪ ટન વર્મિકમ્પોસ્ટ અને ૭૦૦ કિગ્રા દિવેલીખોળ (નાઈટ્રોજનની ભલામણ પ્રમાણે ઉપલબ્ધ પોષક તત્વોને ધ્યાને રાખી) અને ઉનાળુ મગફળીના પાકમાં ૧.૫ ટન છાણીયું ખાતર, ૧ ટન વર્મિકમ્પોસ્ટ અને ૧૭૦ કિગ્રા દિવેલી ખોળ આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૬]

૩૧. સ્થાયી પ્લોટમાં ધાન્ય પાક આધારિત પાક પધ્ધતિ માટે સંકલિત પોષણ વ્યવસ્થાપન

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તાર (ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩)ના ડાંગર-ઘઉં પાક પધ્ધતિ અપનાવતા ખેડૂતોને ભલામણ કરવામાં આવે છે કે વર્ષ દરમ્યાન ડાંગરના પાકમાં ભલામણ મુજબ (૧૦૦-૩૦-૦૦ ના.ફો.પો. કિગ્રા/હે) રાસાયણિક ખાતરનો ઉપયોગ કરવાના બદલે ભલામણના ૫૦ ટકા રાસાયણિક ખાતર અને ૫૦ ટકા નાઈટ્રોજન ૧૦ ટન છાણીયા ખાતરથી અથવા લીલા પડવાશ દ્વારા આપવો તેમજ ત્યાર પછીના ઘઉંના પાકમાં ૧૨૦-૬૦-૦૦ (ના.ફો.પો. કિગ્રા/હે) રાસાયણિક ખાતર આપવામાં આવે તો ડાંગર-ઘઉં પાક પધ્ધતિમાં ભલામણના ૧૦૦ ટકા રાસાયણિક ખાતરના જેટલું ડાંગર સમકક્ષ ઉત્પાદન મળે છે અને જમીનની ફળદ્રુપતા જળવાય રહે છે. આ ઉપરાંત ડાંગરના પાકમાં ભલામણના ૭૫ ટકા રાસાયણિક ખાતર અને ૨૫ ટકા નાઈટ્રોજન ૫ ટન છાણીયાં ખાતર અથવા લીલા પડવાશ દ્વારા આપવામાં આવે તો ત્યાર પછીના ઘઉંના પાકમાં ભલામણના ૨૫ ટકા રાસાયણિક ખાતરની બચત થાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૬]

૩૨. રોપણ ડાંગર આધારિત પાક પધ્ધતિ અંગનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા વિસ્તારમાં રોપણ ડાંગર કરવા ઈચ્છતા ખેડૂતોને ડાંગરની જી.એન.આર.૩ જાતની પસંદગી કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. વધુમાં ડાંગર-મગ પાક પધ્ધતિમાં રવિ ઋતુમાં મગ (સી.ઓ. ૪) ની વાવણી કરવાથી વધારે ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૭]

૩૩. બનાના સ્યુડોસ્ટેમ એનરીય સેપનો ડાંગર પાકમાં છંટકાવ અંગેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા રોપણ ડાંગર કરતા ખેડૂતોને વધુ ચોખ્ખી આવક મેળવવા માટે ડાંગરની લોહ તત્વ સભર જાત જી.એન.આર. ૪ વાવેતર કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. વધુમાં ફુટ અવસ્થાએ ૧% બનાના સ્યુડોસ્ટેમ એનરીય સેપનો છંટકાવ કરવાથી જી.એન.આર. ૪ અને જી.એ.આર. ૧૩ ના ચોખામાં લોહતત્વની માત્રા બાયો ફોર્ટીફિકેશનથી વધારી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૭]

૩૪. ડાંગરમાં લીફ કલર ચાર્ટ દ્વારા નાઈટ્રોજન વ્યવસ્થાપન માટે યોગ્ય સમય નક્કી કરવો

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તારના ખેડૂતોને ડાંગરના પાકમાં વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવવા માટે ૧૦૦ કિગ્રા નાઈટ્રોજન/હે+૩૦ કિગ્રા ફોસ્ફોરસ/હે + ૫ ટન બાયોકમ્પોસ્ટ લીફ કલર ચાર્ટના પેનલ નંબર-૪ પ્રમાણે (નાઈટ્રોજન ૨/૫ પાયામાં અને બીજા બે હપ્તામાં લીફ કલર ચાર્ટ પ્રમાણે) આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૭]

૩૫. ખરીફ ડાંગરમાં લીલા પડવાશ દ્વારા સંકલિત ખાતર વ્યવસ્થાપન

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તારમાં ખેડૂતોએ ચોમાસુ ડાંગરનું નફાકારક ઉત્પાદન મેળવવા માટે ઉનાળામાં ઈકકડ (૨૦:૪૦:૦૦ કિગ્રા ના.ફો.પો./હે)નો લીલો પડવાશ કરી ડાંગરના પાકને ભલામણ કરેલા જથ્થાના ૭૫% (૭૫ : ૨૨.૫ : ૦૦ કિગ્રા ના.ફો.પો./હે) ખાતર આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે જેનાથી ૨૫ ટકા રાસાયણિક ખાતરની બચત કરી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૭]

૩૬. પિયત ઓરાણ(એરોબીક) ડાંગરમાં નિંદણ અને નાઈટ્રોજન વ્યવસ્થાપન

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તારમાં પિયત ઓરાણ (એરોબીક) ડાંગર પકવતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન તથા ચોખ્ખો નફો મેળવવા માટે પાકની વાવણી બાદ ૨૦ અને ૪૦ દિવસે હાથથી બે વાર નિંદામણ સાથે ૩૦ કિલો ફોસ્ફોરસ પાયામાં અને ૧૨૦ કિલો નાઈટ્રોજન/હે ત્રણ હપ્તામાં (૪૦% પાયામાં, ૪૦% ફુટ અવસ્થાએ તથા ૨૦% જીવ પડે ત્યારે) આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. વધુમાં મજુરોની તંગી હોય અથવા સતત વરસાદને કારણે હાથથી નિંદામણ શક્ય ન હોય ત્યારે ઓરાણ ડાંગર ઉગ્યા પહેલાં પ્રેટીલાકલોર ૦.૭૫ કિ/હે પ્રમાણે તેમજ વાવણીના ૨૦ દિવસ બાદ બાયસ્પાયરીબેક સોડીયમ સોલ્ટ ૦.૦૫૦ કિગ્રા/હે પ્રમાણે છાંટવી સાથે ૧૨૦ કિલો નાઈટ્રોજન/હે ત્રણ હપ્તામાં (૪૦% પાયામાં, ૪૦% ફુટ અવસ્થાએ તથા ૨૦% જીવ પડે ત્યારે) આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૭]

૩૭. ઉનાળુ ડાંગર પાકમાં ટપક પધ્ધતિથી પિયત અંગેની શક્યતાઓનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતનાં ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકિય વિસ્તારમાં ઉનાળું ડાંગરની રોપણી કરતાં ખેડૂતોને ભલામણ કરવામાં આવે છે કે, ટપક પિયત પધ્ધતિની સરખામણીએ પૃષ્ઠ પિયત પધ્ધતિ, આર્થિક રીતે વધુ ઉત્પાદન આપતી અને સસ્તી પડે છે. તેમ છતાં પાણીની અછત હોય અને ટપક પિયત પધ્ધતિ ઉપલબ્ધ હોય તો શરૂઆતના ૮૦ મી.મી. ઉંડાઈના ૪ થી ૫ પિયત પૃષ્ઠ પિયત પધ્ધતિથી આપવા અને ટપક પધ્ધતિનો ઉપયોગ કરવો. આ પધ્ધતિથી પ્રતિ લિટરે ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન મેળવી શકાય અને ૪૧ % પાણીની બચત થઈ શકે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]

ટપક પધ્ધતિની વિગત:

વાવેતર અંતર : ૨૦ × ૨૦ : ૪૦ સે.મી. (જોડીયા હાર)

લેટરલ અંતર : ૬૦ સે.મી.

ટપકણીયાનો દર : ૮ લિ./કલાક

ટપકણીયાની અંતર : ૬૦ સે.મી.

પધ્ધતિ ચલાવવા માટેનું દબાણ : ૧.૨ કિ.ગ્રા./સે.મી.^૨

પધ્ધતિ ચલાવવાનો સમયગાળો : અઠવાડીયામાં બે વાર

પધ્ધતિ ચલાવવાનો સમય : માર્ચ થી મે : ૧૧૦ થી ૧૨૫ મિનિટ (1.2 PEF)

૩૮. ડાંગરની હાઈબ્રીડ અને વિવિધ જાતોના જુદા જુદા વાવેતર અંતર અને ધરૂની ઉંમર અંગેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકિય વિસ્તારમાં ચોમાસું હાઈબ્રીડ ડાંગરની રોપણી કરતાં ખેડૂતોએ ૧૦ ટન છાણીયુ ખાતર/હે. આપીને ૧૮ દિવસના ધરૂની ફેરોપણી ૨૫ સે.મી. × ૨૫ સે.મી.નાં અંતરે કરવી. તેમજ રોપણી બાદ ચાર દિવસે ખાતરની ૪૦,૦૦૦ ટીકડીઓ (૬૦ યુરિયા : ૪૦ ડીએપી) પ્રતિ હેક્ટરે આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. આમ કરવાથી ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]

૩૯. ડાંગરની હાઈબ્રીડ જાતો માટે રસાણિક ખાતરની જરૂરિયાત અંગેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકિય વિસ્તારમાં ચોમાસું હાઈબ્રીડ ડાંગરની રોપણી કરતાં ખેડૂતોને ભલામણ કરવામાં આવે છે કે, પ્રતિ હેક્ટરે ૧૦ ટન છાણીયુ ખાતર આપવું અને પાકને ૧૨૫ કિ.ગ્રા. નાઈટ્રોજન અને ૩૭.૫ કિ.ગ્રા. ફોસ્ફરસ ખાતર આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. આમ કરવાથી ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવી શકાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]

૪૦. પાક પધ્ધતિમાં વૈવિધ્યકરણ અને ઘનિષ્ઠ પાક પધ્ધતિ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકિય વિસ્તારના ખેડૂતોને હેક્ટરે વધુ ઉત્પાદન, ચોખ્ખો નફો અને જમીનની ફળદ્રુપતા વધારવા માટે ડાંગર-કોબીજ-મગ પાક પધ્ધતિ અપનાવવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]

૪૧. એરોબીક ડાંગરમાં અંતર અને ખાતર વ્યવસ્થાપનની પાક ઉત્પાદન પર અસર

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તાર (કૃષિ આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ-૩) માં પિયત ઓરાણ ડાંગર (ગુજરાત નવસારી ડાંગર-૩) ની ખેતી કરતાં ખેડૂતોને ડાંગરનું નફાકારક ઉત્પાદન મેળવવા માટે બે હાર વચ્ચે ૨૦ સે.મી.નું અંતર રાખી વાવણી કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]

૪૨. ડાંગરના પાકમાં સિલિકોનના છંટકાવની અસર

દક્ષિણ ગુજરાતના વધુ વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારમાં ડાંગરની ખેતી કરતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન, ચોખ્ખી આવક, ગાભમારો અને કથીરીના ઓછા ઉપદ્રવ તેમજ ઢળવાનું પ્રમાણ ઘટાડવા કૂટ અને જીવ પડવાની અવસ્થાએ ૧.૫% પોટેશિયમ સિલિકેટ ભલામણ કરેલ ખાતર ઉપરાંત છંટકાવ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]

૪૩. જમીનની ચકાસણી પરથી ડાંગરનું લક્ષ્યાંકિત ઉત્પાદન મેળવવું

જમીન ચકાસણી પ્રયોગશાળાઓને ભલામણ કરવામાં આવે છે કે યોમાસુ ડાંગરનું ભારે કાળી જમીનમાં લક્ષ્યાંકિત ઉત્પાદન મેળવવા માટે જમીન પૃથ્થકરણ આધારીત નીચેના કોઠામાં દર્શાવ્યા મુજબ રાસાયણિક ખાતર આપવાની ભલામણ કરવી. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૯]

યોમાસુ ડાંગરનું લક્ષ્યાંકિત ઉત્પાદન મેળવવા માટે જમીન પૃથ્થકરણ આધારીત ખાતરની ભલામણ

જમીન ચકાસણી આંક	ફક્ત રાસાયણિક ખાતર				૫ ટન/હે. છા.ખા. સાથે				૫ ટન/હે. છા.ખા. સાથે			
	લક્ષ્યાંકિત ઉત્પાદન (કિવ/હે.)				લક્ષ્યાંકિત ઉત્પાદન (કિવ/હે.)				લક્ષ્યાંકિત ઉત્પાદન (કિવ/હે.)			
નાઈટ્રોજન	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫
	નાઈટ્રોજન (કિગ્રા/હે.)				નાઈટ્રોજન (કિગ્રા/હે.)				નાઈટ્રોજન (કિગ્રા/હે.)			
૧૦૦	૭૨	૯૪	૧૧૫	૧૩૬	૭૦	૯૧	૧૧૩	૧૩૪	૬૮	૮૯	૧૧૦	૧૩૨
૧૫૦	૬૦	૮૧	૧૦૩	૧૨૪	૫૮	૭૯	૧૦૦	૧૨૨	૫૫	૭૭	૯૮	૧૨૦
૨૦૦	૪૮	૬૯	૯૧	૧૧૨	૪૫	૬૭	૮૮	૧૧૦	૪૩	૬૫	૮૬	૧૦૭
૨૫૦	૩૫	૫૭	૭૮	૧૦૦	૩૩	૫૫	૭૬	૯૮	૩૧	૫૨	૭૪	૯૫
૩૦૦	૨૩	૪૫	૬૬	૮૮	૨૧	૪૨	૬૪	૮૫	૧૯	૪૦	૬૨	૮૩
૩૫૦	૧૧	૩૩	૫૪	૭૫	૯	૩૦	૫૨	૭૩	૭	૨૮	૪૯	૭૧
૪૦૦	૦	૨૦	૪૨	૬૩	૦	૧૮	૪૦	૬૧	૦	૧૬	૩૭	૫૯
૪૫૦	૦	૮	૩૦	૫૧	૦	૬	૨૭	૪૯	૦	૪	૨૫	૪૬
૫૦૦	૦	૦	૧૭	૩૯	૦	૦	૧૫	૩૭	૦	૦	૧૩	૩૪
૫૫૦	૦	૦	૫	૨૭	૦	૦	૩	૨૪	૦	૦	૧	૨૨
૬૦૦	૦	૦	૦	૧૪	૦	૦	૦	૧૨	૦	૦	૦	૧૦
	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫
ફોસ્ફરસ	ફોસ્ફરસ (કિગ્રા/હે.)				ફોસ્ફરસ (કિગ્રા/હે.)				ફોસ્ફરસ (કિગ્રા/હે.)			
૨૧	૬	૧૨	૧૮	૨૪	૩	૯	૧૪	૨૦	૦	૫	૧૧	૧૭
૨૬	૧	૭	૧૩	૧૯	૦	૪	૧૦	૧૫	૦	૦	૬	૧૨
૩૧	૦	૨	૮	૧૪	૦	૦	૫	૧૧	૦	૦	૧	૭
૩૬	૦	૦	૩	૯	૦	૦	૦	૬	૦	૦	૦	૨
૪૧	૦	૦	૦	૪	૦	૦	૦	૧	૦	૦	૦	૦
	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫	૪૫	૫૫	૬૫	૭૫
પોટાશ	પોટાશ (કિગ્રા/હે)				પોટાશ (કિગ્રા/હે)				પોટાશ (કિગ્રા/હે)			
૨૦૦	૩૪	૪૪	૫૩	૬૩	૩૧	૪૧	૫૦	૬૦	૨૯	૩૮	૪૮	૫૭
૨૫૦	૩૨	૪૧	૫૧	૬૦	૨૯	૩૯	૪૮	૫૮	૨૭	૩૬	૪૬	૫૫
૩૦૦	૩૦	૩૯	૪૯	૫૮	૨૭	૩૭	૪૬	૫૬	૨૪	૩૪	૪૩	૫૩
૩૫૦	૨૮	૩૭	૪૭	૫૬	૨૫	૩૪	૪૪	૫૩	૨૨	૩૨	૪૧	૫૧
૪૦૦	૨૫	૩૫	૪૪	૫૪	૨૩	૩૨	૪૨	૫૧	૨૦	૩૦	૩૯	૪૯
૪૫૦	૨૩	૩૩	૪૨	૫૨	૨૧	૩૦	૪૦	૪૯	૧૮	૨૮	૩૭	૪૬
૫૦૦	૨૧	૩૧	૪૦	૫૦	૧૯	૨૮	૩૭	૪૭	૧૬	૨૫	૩૫	૪૪
૫૫૦	૧૯	૨૮	૩૮	૪૭	૧૬	૨૬	૩૫	૪૫	૧૪	૨૩	૩૩	૪૨
૬૦૦	૧૭	૨૬	૩૬	૪૫	૧૪	૨૪	૩૩	૪૩	૧૨	૨૧	૩૧	૪૦
૬૫૦	૧૫	૨૪	૩૪	૪૩	૧૨	૨૨	૩૧	૪૧	૯	૧૯	૨૮	૩૮
૭૦૦	૧૩	૨૨	૩૨	૪૧	૧૦	૧૯	૨૯	૩૮	૭	૧૭	૨૬	૩૬
૭૫૦	૧૦	૨૦	૨૯	૩૯	૯	૧૭	૨૭	૩૬	૫	૧૫	૨૪	૩૪
૮૦૦	૮	૧૮	૨૭	૩૭	૬	૧૫	૨૫	૩૪	૩	૧૨	૨૨	૩૧
૮૫૦	૬	૧૬	૨૫	૩૫	૩	૧૩	૨૨	૩૨	૧	૧૦	૨૦	૨૯
૯૦૦	૪	૧૩	૨૩	૩૨	૧	૧૧	૨૦	૩૦	૦	૮	૧૮	૨૭
૯૫૦	૨	૧૧	૨૧	૩૦	૦	૯	૧૮	૨૮	૦	૬	૧૫	૨૫
૧૦૦૦	૦	૯	૧૯	૨૮	૦	૬	૧૬	૨૫	૦	૪	૧૩	૨૩
૧૦૫૦	૦	૭	૧૬	૨૬	૦	૪	૧૪	૨૩	૦	૦	૧૧	૨૧
૧૧૦૦	૦	૫	૧૪	૨૪	૦	૨	૧૨	૨૧	૦	૦	૯	૧૮
૧૧૫૦	૦	૩	૧૨	૨૨	૦	૦	૯	૧૯	૦	૦	૭	૧૬

१२००	०	०	१०	१८	०	०	७	१७	०	०	५	१४
१२५०	०	०	८	१७	०	०	५	१५	०	०	२	१२

૪૪. અંશત:સુધારેલ ક્ષારગ્રસ્ત જમીનમાં ચોમાસુ ડાંગરમાં જીપ્સમ અને સંકલિત પોષક તત્વોના વ્યવસ્થાપનથી ડુંગળીનાં પાક પર અસર

દક્ષિણ ગુજરાતના દરિયાકાંઠાના વધુ વરસાદવાળા ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારમાં ભારે પોતવાળી જમીનમાં ડાંગર-ડુંગળી પાક પધ્ધતિ અપનાવતાં ખેડૂતોને ભલામણ કરવામાં આવે છે કે, ડાંગરની ફેર રોપણી પહેલા જીપ્સમની જરૂરીયાતના ૫૦% મુજબ તથા ભલામણ કરેલ ખાતર ૧૦૦-૩૦-૦૦ ના:ફો:પો કિગ્રા/હેક્ટર અને ૧૦ ટન છાણિયુ ખાતર અને રવિ ઋતુમાં ડુંગળીના પાકને ૮૦-૪૦-૦૦ ના:ફો:પો કિગ્રા/હેક્ટર આપવાથી વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખી આવક મળે છે અને ક્ષારગ્રસ્ત જમીનના ભૌતિક બંધારણમાં સુધારો થાય છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૯]

૪૫. ઓરાણ ડાંગર (ખરીફ) - ચણા (રવી) - તલ (ઉનાળુ) પાક પધ્ધતિમાં ખાતર વ્યવસ્થાપન

દક્ષિણ ગુજરાત ખેત આબોહવાકીય વિસ્તારનાં ખેડૂતોને વધુ ચોખ્ખો નફો મેળવવા ઓરાણ ડાંગર (ખરીફ) - ચણા (રવી) - તલ (ઉનાળુ) પાક પધ્ધતિ અપનાવવા અને ઉનાળુ તલ વાવતા પહેલાં ચણા પાકનાં અવશેષોને જમીનમાં ભેળવી દેવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. વધુમાં દરેક પાકની ભલામણ મુજબ રાસાયણિક ખાતરનો ૧૦૦% હિસ્સો (ડાંગર: ૭૫-૨૫-૦૦ ના-ફો-પો કિગ્રા/હે, ચણા: ૨૫-૫૦-૦૦ ના-ફો-પો કિગ્રા/હે અને તલ: ૫૦-૨૫-૪૦ ના-ફો-પો કિગ્રા/હે) આપવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૯]

પાક સંરક્ષણ :

૧. ડાંગરના પાકોમાં 'રાઈસ ગંધી બગ'નું નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાત ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતો ડાંગરની કંઠી નીકળતી વખતે 'રાઈસ ગંધી બગ' ના ઉપદ્રવની શરૂઆત તેના અસરકારક નિયંત્રણ માટે ક્લોરોપાયરીફોસ ૦.૦૫% (આઈ.સી.બી.આર.૧:૧૧.૮૬) અથવા એસીટામીપ્રીડ ૦.૦૦૪% (આઈ.સી.બી.આર.૧:૭.૮૨)ના છંટકાવની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૪]

૨. ડાંગરના ધરુવાડિયામાં જીવાતોના નિયંત્રણ માટેના ઉપાયો

દક્ષિણ ગુજરાત ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને ધરુવાડિયામાં તથા ડાંગરની ફેરોપણી પછીના ૪૫ દિવસ સુધી જીવાતોના અસરકારક નિયંત્રણ માટે ધરુવાડિયામાં બીજની વાવણી વખતે પાયામાં લીબોળીનો પાવડર ૭૫ કિગ્રા/૧૦૦૦ ચો.મી અને ત્યારબાદ ૧૫ દિવસ ટ્રાયઝોફોસ ૩૫% + ડેલ્ટામેથ્રીન ૧%(સ્પાર્ક ૨૩ ઈ.સી. ૧.૦૩૬%) (સી.બી.આર.૧:૧૧.૭૫)નો છંટકાવ કરવો અથવા કાર્બોફ્યુરાન ૩% દાણાદાર દવા ૧૦ કિગ્રા/૧૦૦૦ ચો.મી (સી.બી.આર.૧:૮.૬૦) વાવણીબાદ ૧૫ દિવસે ધરુવાડિયામાં આપવાની ભલામણ છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૫]

૩. ડાંગરની પાનવાળી ખાનારી ઈયળોનું નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતના ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને ડાંગરની પાનવાળી ખાનારી ઈયળોના અસરકારક નિયંત્રણ માટે થુમડાદીઠ 'બે' નુક્સાન થયેલ પાનની આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રાને ધ્યાનમાં રાખી ડાયકલોરવોશ ૭૬ ઈ.સી. ૦.૦૩૬% (સી.બી.આર.૧:૧૨.૩૩) અથવા પોલીટ્રીન ૪૪ ઈ.સી. ૦.૦૪૪% (સી.બી.આર. ૧:૮.૦૫) અથવા એન્ડોસલ્ફાન ૩૫ (સી.બી.આર.૧:૫.૮૫) અથવા એસીફેટ ૭૫ એસ.પી. ૦.૦૭૫% (સી.બી.આર. ૧:૩.૪૬) જતુંનાશક દવાના છંટકાવની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૫]

૪. ડાંગર (મસૂરી) પાકને ઢળી પડતો અટકાવવા માટેનો અભ્યાસ

દક્ષિણ ગુજરાત એ.ઈ.એસ.૩ ડાંગર (મસૂરી) ઉગાડતા ખેડૂતોને પીલા વધારવા (૭૩.૭%) અને છોડની ઉચાઈ ઘટાડવા તેમજ ઢળી પડતો અટકાવવા માટે રોપણી બાદ ૨૦ માં દિવસે પહેલો બુટ'ઝોલ (એ.આઈ. ૨૩) ૧૫ મિગ્રા/લિ (દા.ત. ૬.૫ મિલિ/૧૦૦ લિ) પાણીમાં મિશ્રણ કરી છંટકાવ કરવાની ભલામણો કરવામાં આવે છે. આમ કરવાથી ખેડૂતને ૩૮ % વધારે ઉત્પાદન તેમજ ૬૬ % વધારે આવક મળી શકે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૬]

૫. ડાંગરના પર્ણ આવરણના સડાના રોગનું નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતના ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતો ડાંગરના પર્ણ આવરણના સડાના રોગના અસરકારક નિયંત્રણ અને વધુ ઉત્પાદન માટે મેન્કોઝેબ (૩ ગ્રામ/લિટર) અથવા પ્રોપીકોનાઝોલ (૧ મિલિ/લિટર)ના ૩ છંટકાવ કરવો. પહેલો છંટકાવ રોગની શરૂઆત થતા અને ત્યારબાદ બાકીના ૨ છંટકાવ ૧૦ દિવસોના સમય ગાળે કરવા. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૬]

૬. ડાંગરની આવરક પર્ણતલની કથીરી (શીથ માઈટ)નું નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતમાં ડાંગરની આવરક પર્ણતલની કથીરી (શીથ માઈટ)ના અસરકારક નિયંત્રણ માટે ડાંગરમાં જીવ પડવાના સમયે પ્રોપરગાઈટ ૦.૦૫% ના બે છંટકાવ ૧૫ દિવસના અંતરે કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૭. ડાંગરમાં સંકલિત કિટ અને રોગ નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતના ડાંગર પકવતા ખેડૂતોને વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટે નીચે મુજબના સંકલિત કિટ અને રોગ નિયંત્રણ પગલાની ભલામણ છે (સી.બી.આર. ૧:૨૫.૭૫).

- ઘરૂમાંથી રોપણી પહેલાં મૃત પીલા દૂર કરવા.
- ઘરૂના મુળને ૧૫ મિનિટ સુધી એઝોસ્પાયરીલમ (૨×૧૦^૮ સીએફયુ/ગ્રામ) ૨૦૦ ગ્રામ પ્રતિ ૨૦ લિટર પાણીના દ્રાવણમાં બોળી રોપણી કરવી.
- શેઢાપાળાને ચોખ્ખા રાખવા.
- શેઢાપાળા ઉપર ૬૦ કિલો પરાળના ૩૦ ઢગલા અને ૬૦ કિલો પરાળને ક્યારીમાં વેરવું (પ્રતિ હેક્ટર)
- ઘરૂવાડિયામાં ૧૫ દિવસ પછી કાર્બોફ્યુરાન ૩ ટકા દાણાદાર દાવા ૧૦ કિલો /૧૦૦૦ ચો. મીટર વિસ્તારમાં આપવી. ત્યાર બાદ રોપણી પછી ૧૫ અને ૪૦ દિવસે મોનોક્રોટોફોસ ૦.૦૩૬ ટકા અને ૬૫ માં દિવસે ઈમીડાકલોપ્રીડ ૦.૦૦૫ ટકા પ્રમાણે છંટકાવ કરવો. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૮. ડાંગરના પાકમાં જંતુનાશક દવાઓની ભલામણ

દક્ષિણ ગુજરાતના ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોનો ડાંગરના પાકમાં ડાંગરની ગાભમારાની ઈયળ, ભુરા કાંસિયા, ભુખરા અને બદામી ચુસીયા અને કંટીના ચુસીયાના અસરકારક નિયંત્રણ માટે નુકશાનવાળા અસરગ્રસ્ત મર્યાદિત વિસ્તારમાં ભલામણ કરેલ જંતુનાશક દવાઓ જેવી કે કાર્બોફ્યુરાન, મોનોક્રોટોફોસ, ઈમીડાકલોપ્રીડ (સબીઆર : ૧:૧૯.૪૬)નો છંટકાવ કરવા ભલામણ છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૯. પર્ણતલની કથીર સામે ડાંગરની જુદી-જુદી જાતોનો અભ્યાસ

વહેલી પાકતી ડાંગરની ૮ જાતો (જીઆર-૩, જી.આર.-૪, જી.આર.-૫, જી.આર.-૬, જી.આર.-૭, આઈ.આર.-૨૧, આઈ.આર.-૨૮, આઈ.આર.-૫૦) અને મધ્યમ મોડી પાકતી ડાંગરની ૯ જાતો (જી.આર.-૧૧, જયા, ગુર્જરી, જી.આર.-૧૦, નર્મદા, જી.આર.-૧૦૧, જી.આર.-૧૦૨, જી.આર.-૧૦૩ મસૂરી) પર્ણતલની કથીરી (શીથ માઈટ), સ્ટેનીયોતરસોનેમસ સ્પીકી સામે જુદી તારવવામાં આવેલ છે. ડાંગરની આઈ.આર. ૫૦ અને મસૂરી પ્રતિકારક જાતો છે. જ્યારે જી.આર. ૬, જયા અને ગુર્જરી ગ્રાહ્ય જાતો છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૦. ડાંગરની પર્ણતલની કથીરી સામે પ્રતિકારક જાતની ભલામણ

દક્ષિણ ગુજરાત વિસ્તારમાં ડાંગરની વહેલી પાકતી જાતમાં આઈ.આર. ૫૦ અને મધ્યમ કે મોડી પાકતી જાતમાં મસુરી ડાંગરના આવર્તક પર્ણતલની કથીરી (શીથ માઈટ) સામે પ્રતિકારકતા ધરાવે છે. જ્યારે વહેલી પાકતી જાતમાં જીઆર-૬ અને મધ્યમ કે મોડી પાકતી જાતોમાં જયા અને ગુર્જરી ડાંગરના પર્ણ આવર્તક પર્ણ તલની કથીરી (શીથ માઈટ) સામે ગ્રાહ્ય માલુમ પડેલ છે. તો જે વિસ્તારમાં ડાંગરની શીથ માઈટનો ઉપદ્રવ થતો હોય ત્યાં ડાંગરની મસુરી અથવા આઈ.આર.-૫૦ જાતની રોપણી કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૧. ડાંગરના પાકમાં ઝાળ રોગનું નિયંત્રણ

ડાંગરની ઝાળ રોગગ્રાહ્ય જાતો ઉગાડતા ખેડૂતોએ સ્ટ્રેપ્ટોસાયકલીન (૧ ગ્રામ) + કોપર ઓક્સીક્લોરાઈડ (૧૦ ગ્રામ/૨૦ લી.) અથવા કોપર હાઈડ્રોક્સાઈડ (૫૦ ગ્રામ/૨૦ લી.) પાણીમાં ભેળવી છાંંટવાથી ઝાળ રોગગ્રસ્ત વિસ્તારમાં ઝાળ રોગનું નિયંત્રણ કરી વધુ ઉત્પાદન અને વધુ આવક મેળવી શકાશે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૦૮]

૧૨. ડાંગરના કાળા દાણા અથવા ભૂખરા/બદામી દાણાના રોગનું અસરકારક નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતમાં ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને ડાંગરના કાળા દાણા અથવા ભૂખરા/બદામી દાણાના રોગના અસરકારક નિયંત્રણ અને વધુ તંદુરસ્ત દાણા સાથે વધુ ઉત્પાદન માટે કાર્બેન્ડેઝિમ ૧૨ ડબલ્યુ પી + મેન્કોઝેબ ૬૩ ડબલ્યુ પી (૧૫ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લિટર) અથવા હેકઝાકોનેઝોલ ૫ ઈસી ૦.૦૧ % (૨૦ મિલિ પ્રતિ ૧૦ લિટર)ના ત્રણ છંટકાવ કરવા. પહેલો છંટકાવ ધ્વજ પર્ણદંડ અવસ્થાએ (બુટ લીફ સ્ટેજ) અને ત્યાર બાદ બાકીના બે છંટકાવ ૧૦ દિવસના સમય ગાળે કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૦]

૧૩. ડાંગરની પાનવાળી ખાનારી ઈયળનું જંતુનાશક દવાથી નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતમાં ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને, ડાંગરની પાનવાળી ખાનારી ઈયળોના અસરકારક નિયંત્રણ માટે થુમડા દીઠ “બે” નુકશાન થયેલ પાનની ક્ષમ્યતાને ધ્યાનમાં રાખી સ્પીનોસાડ ૪૫ એસ.એલ. ૦.૦૦૨ % અથવા પ્રોફેનોફોસ ૫૦ ઈસી ૦.૧ % અથવા ડીડીવીપી ૭૬ ઈસી ૦.૦૫ % જંતુનાશક દવાનો છંટકાવ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૧]

૧૪. ડાંગરના પાકમાં શીથમાઈટનું નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતની ખેત આબોહવાકીય પરિસ્થિતિ ડાંગર પકવતા ખેડૂતોને ભલામણ કરવામાં આવે છે કે ડાંગરની શીથ માઈટ અને ગ્રેઈન ડીસક્લરેશનના અસરકારક નિયંત્રણ માટે શીથ માઈટનાં ઉપદ્રવની શરૂઆત થયે ઈથીઓન ૫૦ ઈસી, ૦.૦૫% + મેન્કોઝેબ ૭૫ ડબલ્યુ પી., ૦.૨૫% (૧૦ મિલિ ઈથીઓન + ૩૩ ગ્રામ મેન્કોઝેબ ૧૦ લિટર પાણી) નો છંટકાવ કરવાથી વધુ ઉત્પાદન અને ચોખ્ખો નફો મેળવી શકે છે.

ઈથીઓન ૫૦ ઈસી, ૦.૦૫% + મેન્કોઝેબ ૭૫ ડબલ્યુ પી., ૦.૨૫% ના છેલ્લા છંટકાવ અને કાપણી વચ્ચે ૪૨ દિવસનો સમયગાળો જાળવવો. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૨]

૧૫. ડાંગરનાં કાળા દાણા અથવા ભૂખરા/બદામી દાણાના રોગનું અસરકારક રાસાયણિક નિયંત્રણ

ગુજરાતમાં ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને ડાંગરનાં કાળા દાણા અથવા ભૂખરા/બદામી દાણાના રોગના અસરકારક નિયંત્રણ અને વધુ તંદુરસ્ત દાણા સાથે વધુ ઉત્પાદન માટે પ્રોપીકોનાઝોલ ૨૫ ઈસી, ૦.૦૨૫ ટકા (૧૦ મિલિ પ્રતિ ૧૦ લિટર) અથવા ટ્રાયફ્લોકસીસ્ટ્રોબીન ૨૫ ટકા + ટેબુકોનાઝોલ ૫૦% (૭૫ વેટેબલ ગ્રેન્યુલ્સ ૦.૦૩% (૪ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લિટર)ના ત્રણ છંટકાવ કરવા. પહેલો છંટકાવ ધ્વજ પર્ણદંડ અવસ્થાએ (બુટ લીફ સ્ટેજ) અને ત્યારબાદ બાકીના બે છંટકાવ ૧૦ દિવસના સમય ગાળે કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૬]

૧૬. ડાંગરનાં ગાભમારાની ઈયળનાં નિયંત્રણ માટે જંતુનાશક દવાઓની જૈવિક અસરકારકતા

દક્ષિણ ગુજરાતમાં ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને ડાંગરની ગાભમારાની ઈયળના અસરકારક નિયંત્રણ માટે ફલ્યુબેન્ડીયામાઈડ ૨૦ ડબલ્યુ.જી. ૦.૦૦૫% (૨.૫ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લિટર પાણી) અથવા કલોરાન્ટ્રાનીલીપ્રોલ ૧૮.૫ એસ.સી ૦.૦૦૬% (૩.૦ મી.લી. પ્રતિ ૧૦ લિટર પાણી) બે ઇંટકાવ કરવા. પહેલો ઇંટકાવ ગાભમારાનો ઉપદ્રવ દેખાય ત્યારે અને બીજા ઇંટકાવ પ્રથમ ઇંટકાવ પછી ૧૫ દિવસ બાદ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. [ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૬]

૧૭. ડાંગરનાં દાહ/કરમોડી રોગનું જૈવિક નિયંત્રણ

દક્ષિણ ગુજરાતના ભારે વરસાદવાળા વિસ્તાર(ખે.આ.પ.-૧)ના ડાંગર ઉગાડતા ખેડૂતોને ડાંગરનાં દાહ/કરમોડી રોગના અસરકારક વ્યવસ્થાપન અને ડાંગરનું વધુ ઉત્પાદન મેળવવા માટે સ્યુડોમોનાસ ફ્લુરોસન્સ વઘઈ અથવા સ્યુડોમોનાસ ફ્લુરોસન્સ નવસારી આઈસોલેટ (૬ મિ.લિ. પ્રતિ ૧ લિટર)ના બે ઇંટકાવ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે.

- પહેલો ઇંટકાવ – રોગની શરૂઆત થાય ત્યારે
- બીજો ઇંટકાવ– કંટી નિકળવાના સમયે[ભલામણ વર્ષ: ૨૦૧૮]
